

BørsABC

AksjeNorge-dagen

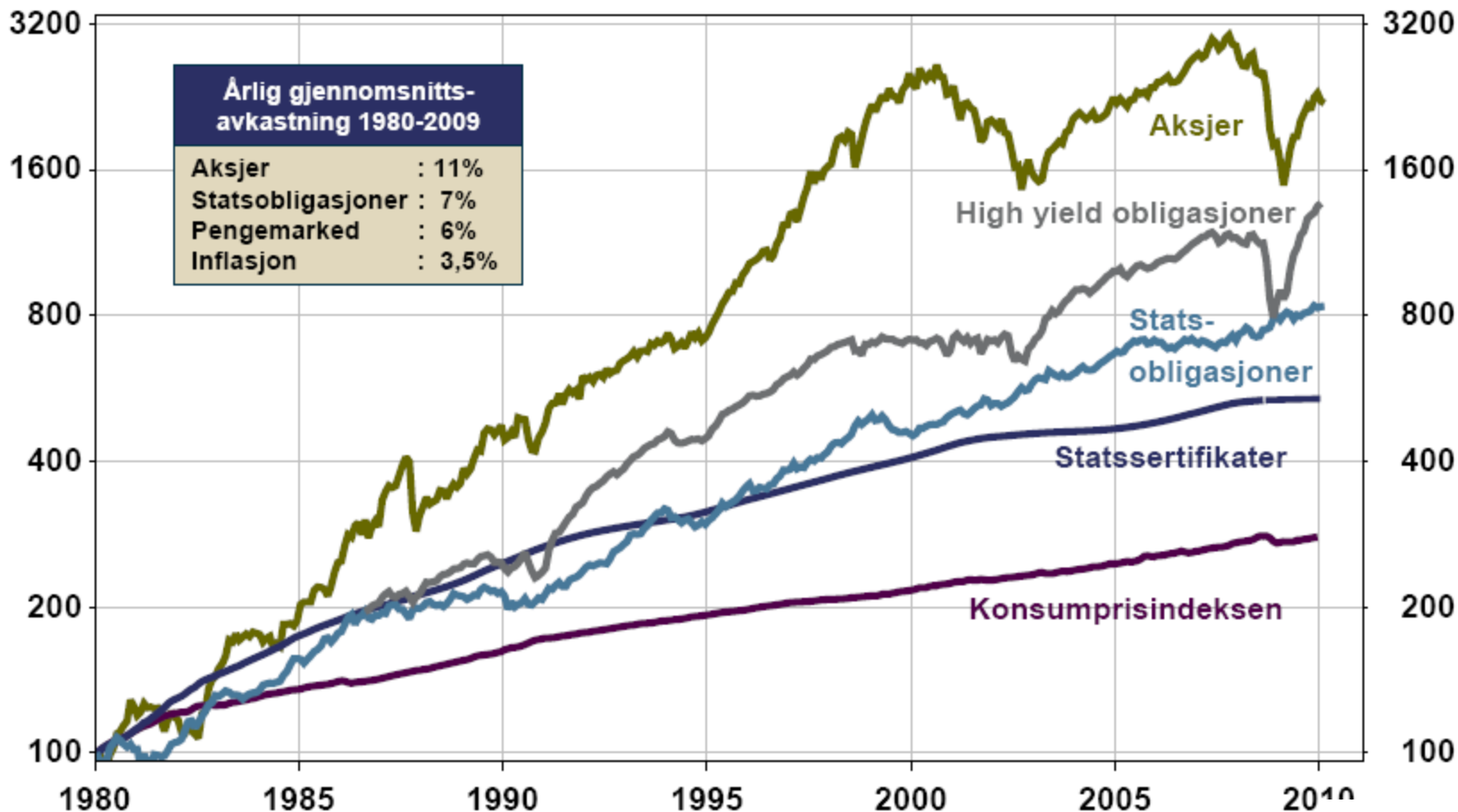
Våren 2010

Hvorfor eie aksjer?

Kort og godt, fordi aksjer gir forventet meravkastning over tid

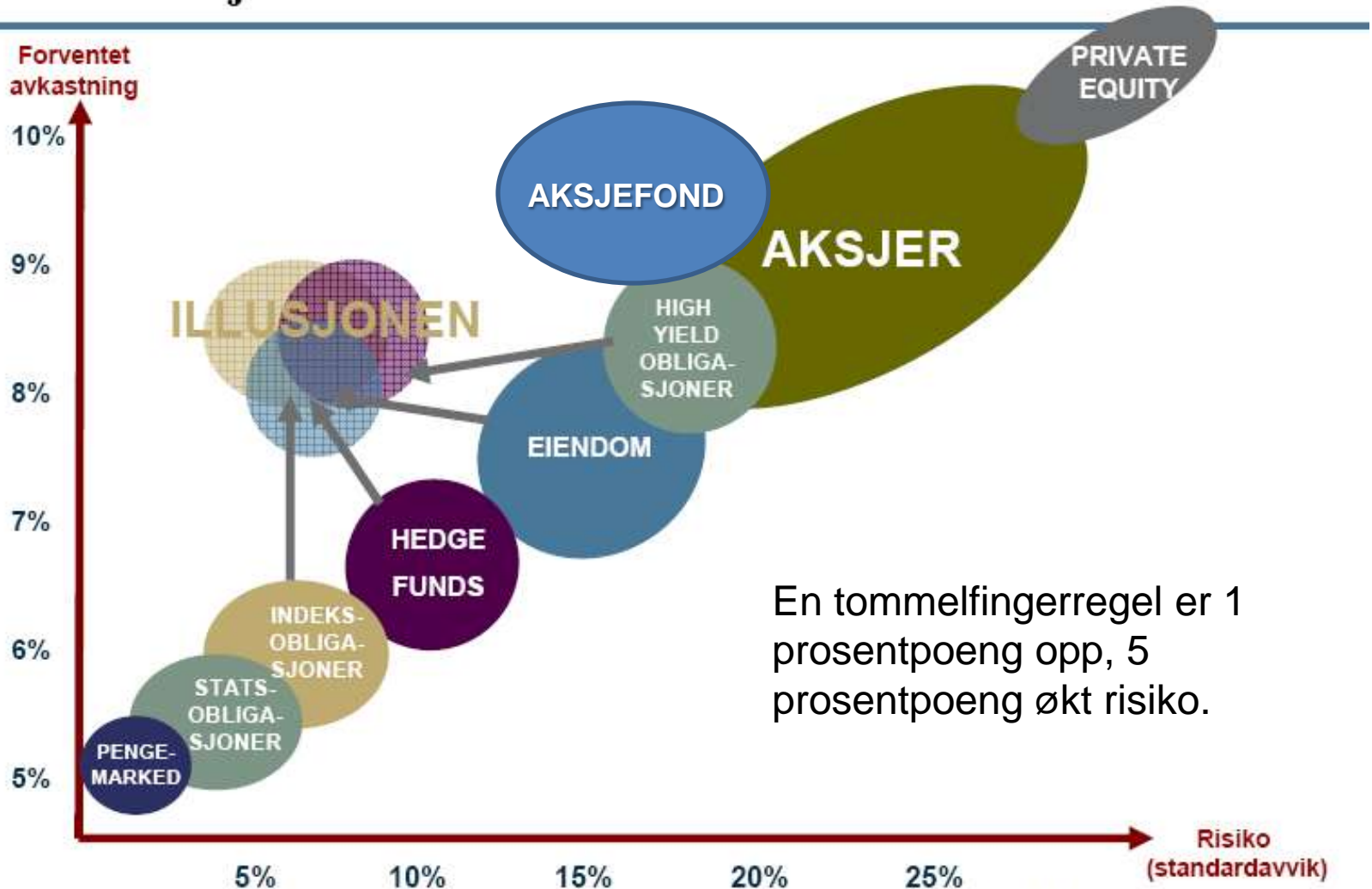

Avkastning i ulike aktivaklasser i USA siste 30 år

Free lunch doesn't exist!

Året da illusjonene brast

Aksjemarkedet stiger over tid

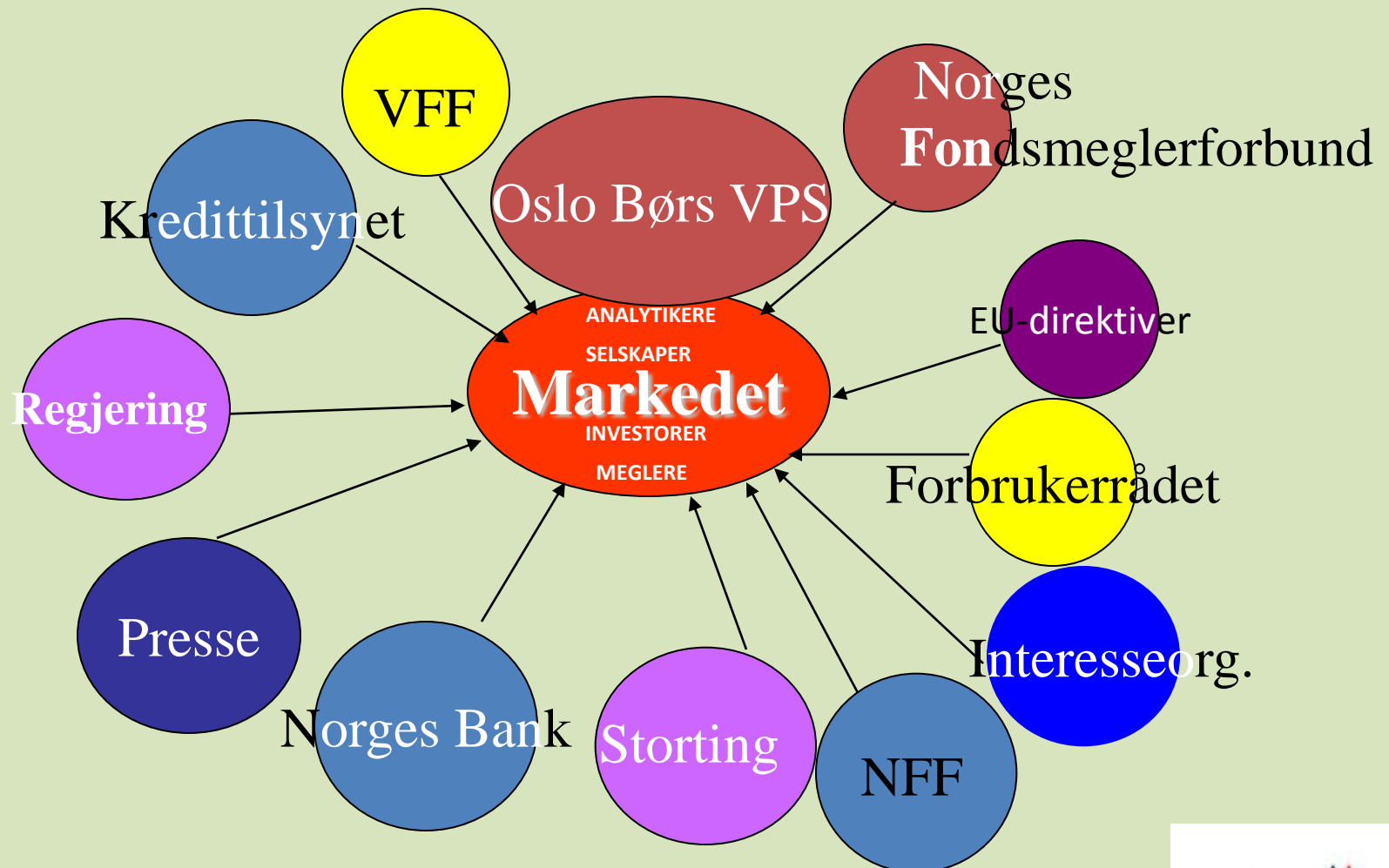
men vi mister lett troen på akkurat det rundt bunnpunktene i markedet

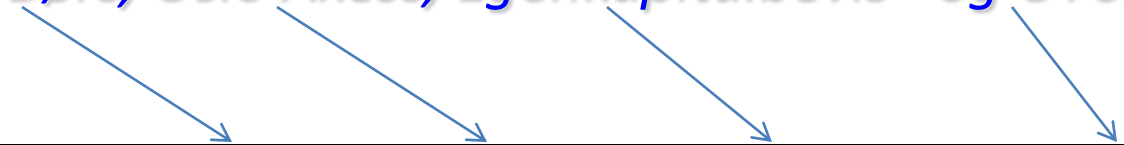
Oslo Børs Hovedindeks

Markedet og omgivelsene

Oslo Børs, Oslo Axess, Egenkapitalbevis* og OTC (unoterte)

Opptakskriterier verdi	300 mill.	8 mill.	8 mill	*
Spredning	25 %	25 %	25 %	Grunnlag for omsetning
Antall eksterne aksjonærer	500	100	200	50 / ASA-loven
Børspost i kroner 	10.000	10.000	10.000	Ingen formelle regler
Minstekurs	10	1	10	Ingen formelle krav
Informasjonsplikt	ja	ja	ja	ASA.lovens minimum
Innsiders meldeplikt	ja	ja	ja	lovens generelle krav
Eksistert	3 år	Nytt	3 år	Nytt
Hovedindeks	ja	nei	nei	Nei
Egne delindekser	ja	ja	ja	Nei (egne for meglere)

 Børsposter faller bort fra 1.3.2010

- Egenkapitalbevis, tidligere Grunnfondsbevis

Emisjoner, kapitalendringer :og utbytte

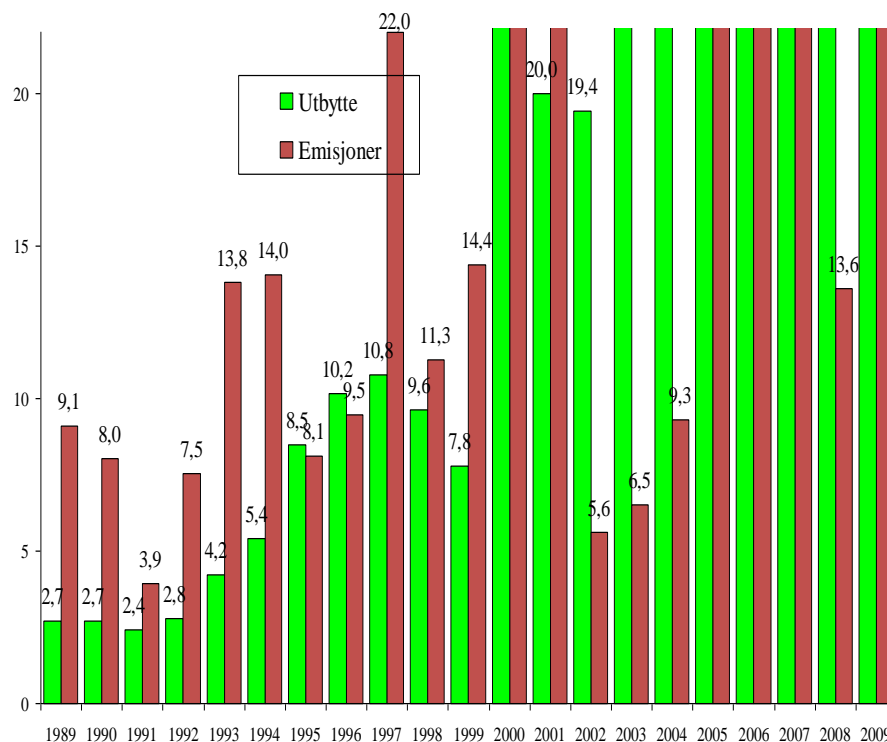
1989 – 2009:

Utbytte: 475 milliarder

Ny egenkapital: 400 milliarder

- Tegningsrettsemisjon
- Rettet emisjon
- Ansatte emisjon
- IPO – REC, Telenor, Statoil
- Statens salg av aksjer – hvordan fastsettes prisen?
- Hvorfor selger staten aksjer i Statoil og Telenor, men forblir eier i begge og i andre selskaper?

Emisjoner og salg i forbindelse med børsnotering kalles **førstehåndsmarkedet**.

Aksjehandel - hvordan og hvor

1. Henvend deg til din lokale bank eller en nettmegler; enten direkte eller via www.oslobors.no/ob/meglerfirmaer
2. Opprett VPS-konto. Banken / megler ordner det
3. Pengekonto for dekning av kjøp / transaksjonskostnader
4. Konto for hvor utbytte og salgsbeløp skal overføres
5. Ordre legges inn via Internett
6. En rekke muligheter for hvordan en kjøps og salgsordre skal behandles av megleren. Børspost, odd-lot, fill-or-kill etc

I dag er aksjehandel like lett som å skaffe et mobilabonnement

Hvordan, hvor, når, hvorfor spare i aksjemarkedet?

- Meravkastning, eierskap
- I aksjer
- En gang for alle (Buy and hold)
- En aksje eller et selskap
- I aksjer og fond
- I fond
 - Alt inn?
 - Sparing over tid?
 - Månedlig beløp?
- Egne analyser:
 - Fundamentalanalyse eller teknisk analyse

Hvordan får du avkastning?

- Gevinst ved salg
- "Oppkjøpspremie":
- Utbytte
- Fisjon / Fusjon (Hydro: Hydro/Yara, Hydro/Statoil/Hydro)

Aksjemarkedet i Norge

Hva bestemmer aksjekursene?

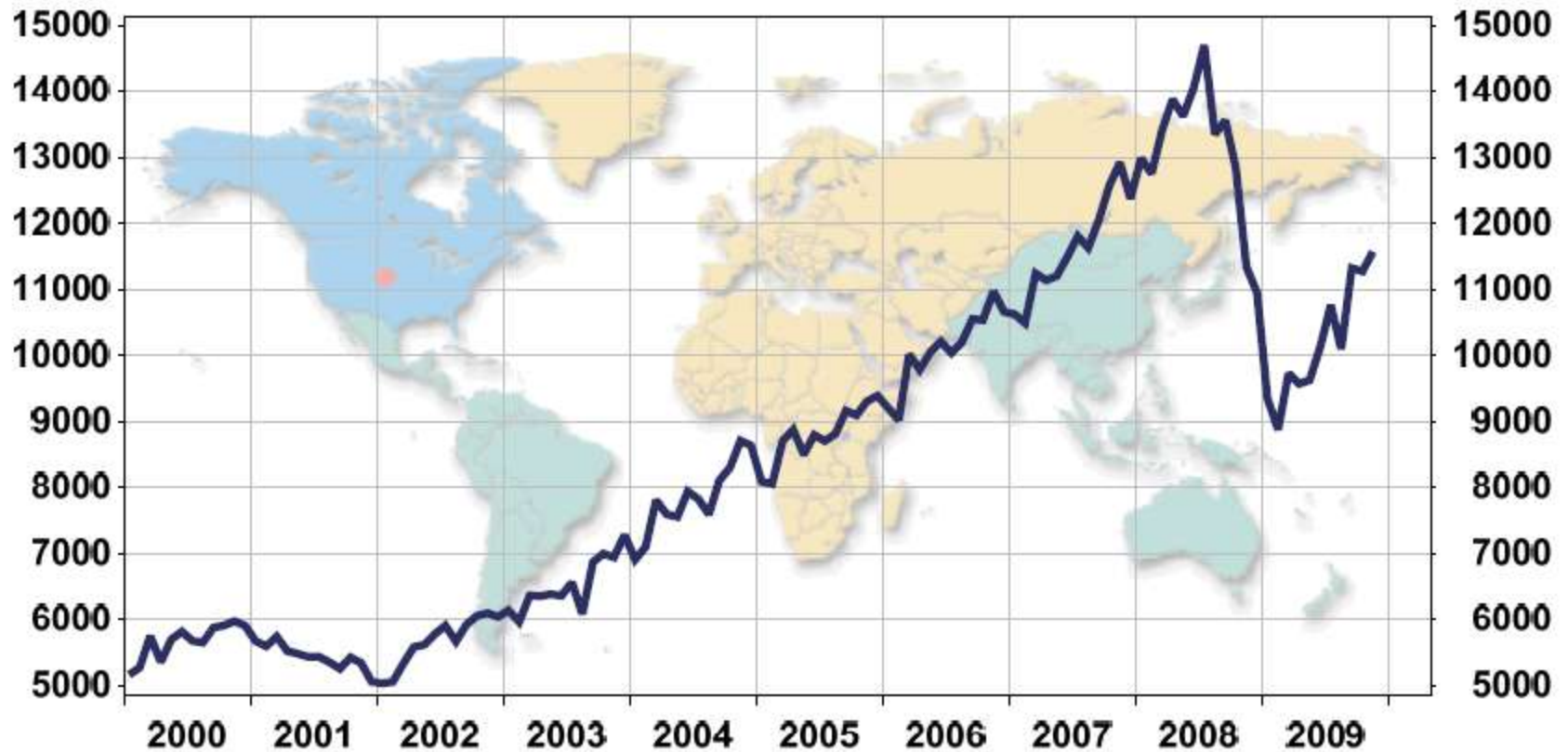
- 1) Tilbud og etterspørsel
- 2) Selskapenes verdiskapningsevne / fremtidige kontantstrømmer
- 3) Inntjening pr aksje
- 4) Topplinje / bunnlinjevekst
- 5) Graden av innovasjon
- 5) Konjunktorene og oppfatning av disse. Økonomisk vekst
- 7) Oljepris, råvarepris.
- 8) Oppkjøp, fusjoner
- 9) Tempo i globalisering
- 10) Oppfatning av trender
- 11) Politiske forhold; 9/11
- 12) Selskapets aksjonærpolitikk, Corporate Governance, CSR
- 13) Utbytte / utbyttepolitikk
- 14) Psykologi; syn på fremtiden – på kort og lang sikt
- 15) Generell interesse fra analytikere, investorer etc

..men egentlig dreier det seg om vår subjektivt forskjellige oppfatning av verden

Nesten halvparten av fallet i verdenshandelen er tatt igjen

"Verdenshandelen"

summen av eksport og import i USA, EU, Japan og Kina (mrd. USD)

Investors 7 grunnregler

1. *Sett opp mål for aksjesparingen din – vær langsiktig*
2. *Invester regelmessig*
3. *Spre risiko*
4. *Vær forsiktig med å kjøpe aksjer for lånte penger*
5. *Hold deg informert og følg ikke råd ukritisk*
6. *Gjør dine egne analyser ut fra ditt behov*
7. *Sett opp regler for når du skal omplassere – og følg disse*

Kilde: Aksjonærforeningen

Hva er et aksjefond?

- En kollektiv investering
 - Eies av andelseierne
 - Forvaltes og administreres av forvaltningsselskapet
- Begrensninger
 - Minst 16 forskjellige aksjeselskaper.
 - Maksimalt ti prosent av fondets kapital kan plasseres i ett selskap
- Underlagt streng regulering og kontroll
- Deles inn i grupper etter investeringsunivers
 - Geografisk avgrenset
 - Bransjeavgrenset

Hvor og hvordan vil du spare i fond?

- Type forvalter:
 - Aktiv – indeksuavhengig
 - Passiv – indeksavhengig
- Hvordan vil du investere?
 - Alt med en gang
 - Månedlig

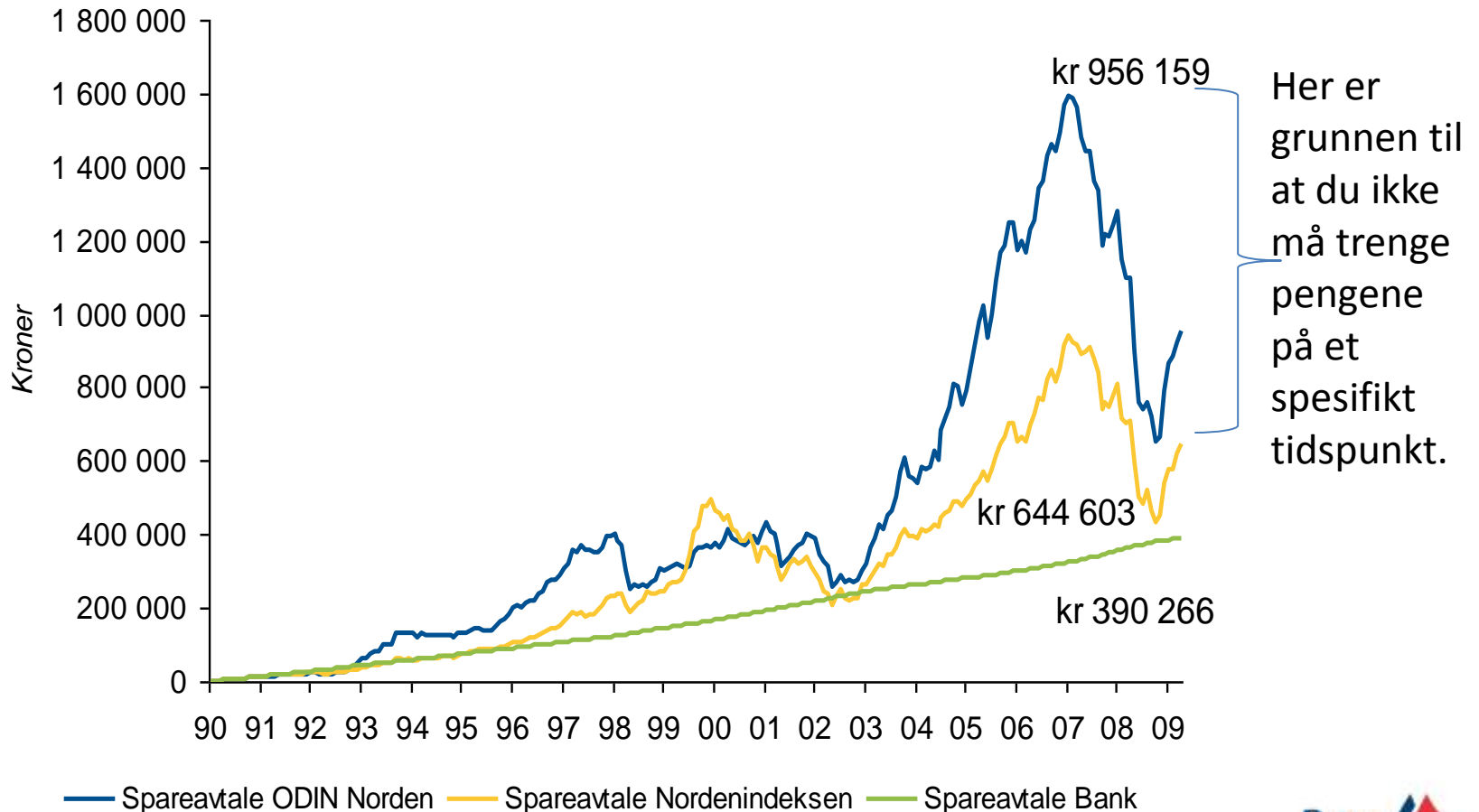
- Hvor vil du investere:

Hvorfor spareavtale?

- Regelmessig kjøp av andeler gir god langsiktig avkastning
- Høyere avkastning enn andre spareinstrument
 - over tid
- En spareavtale reduserer de totale svingningene
- En spareavtale er perfekt tilpasset din lommebok
- Ingen bindingstid
- Du kan (om du vil) følge utviklingen for sparingen daglig

Spareavtale 1 000 kr pr måned – fra og med juni 1990

Spareavtale 1 000 kroner pr måned i ODIN Norden

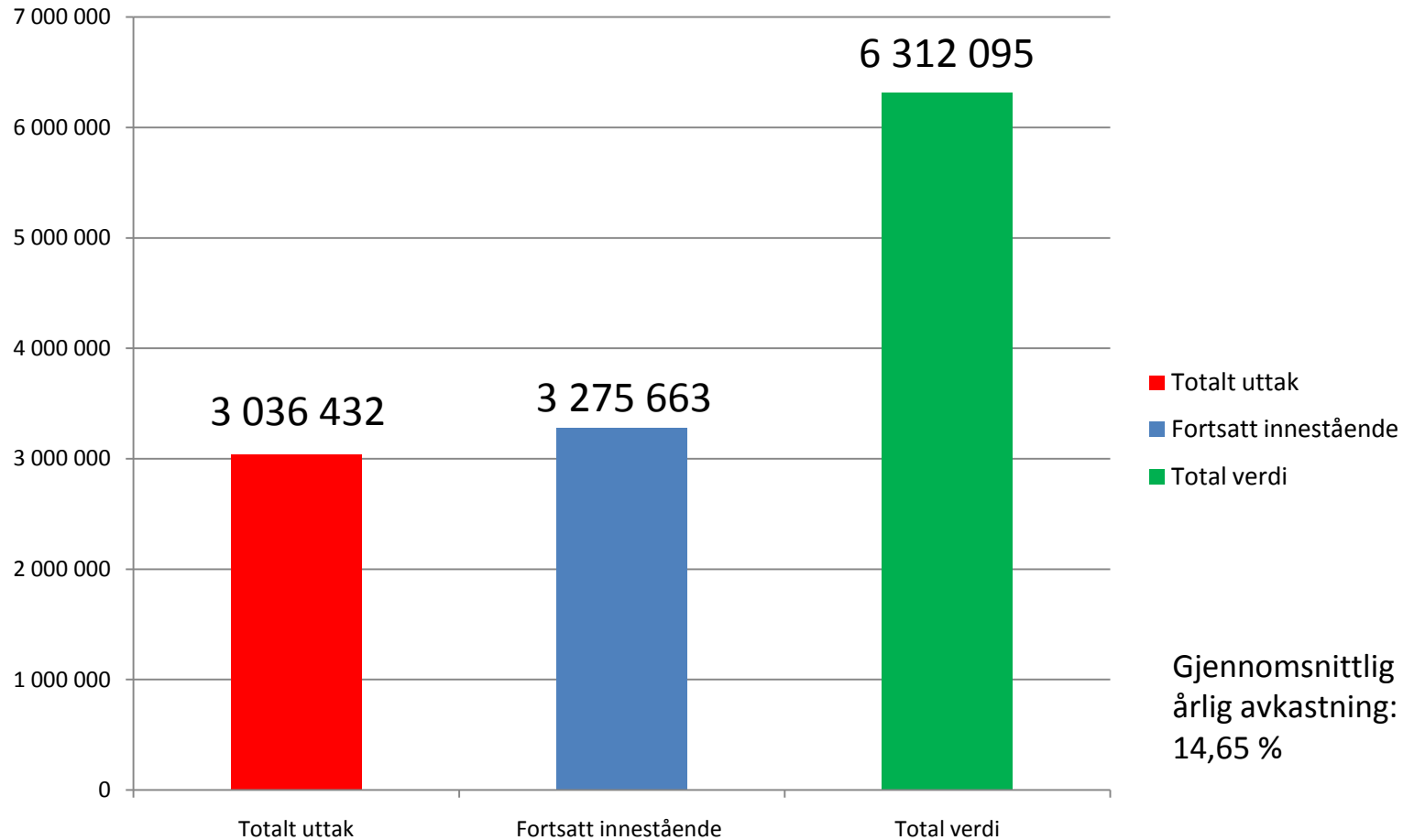
– fra og med juni 1990

Spareavtale på 1 000 kroner pr måned i ODIN Norden:

<i>Totalt innskudd:</i>	<i>kr</i>	232 000
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	956 159
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		13,15 %
▪ <i>Tilsvarende i et gjennomsnittlig nordisk fond:</i>		
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	644 603
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		9,71 %
▪ <i>I banken (3 mnd nibor):</i>		
▪ <i>Innestående beløp:</i>	<i>kr</i>	390 266
▪ <i>Pengevektet avkastning pr år:</i>		5,13 %

Oppdatert pr 31. august 2009

I stedet for 1000 kroner hver måned, satte vi inn 1 million i juni 1990. Og så startet vi en uttaksavtale med 0,5 %- vis uttak av innestående. Da ser det slik ut. Du foretar 231 uttak

Som du ser, det blir noe igjen til mann og barn også.

BørsABC AksjeNorge-dagen 2010

Skattekreditten i aksjefond gir deg betydelig høyere avkastning på lang sikt

De tre skattefordelene i aksje- og kombinasjonsfond

Skattefri avkastning: En del av avkastningen i aksjefond er helt skattefri. Du betaler kun skatt på den delen av aksjeavkastningen som overstiger den såkalte skjermingsrenten. Skjermingsrenten vil i praksis ligge på nivå med de beste bankrentene.

Langsiktig skattefordel: Avkastning utover skjermingsrenten er skattepliktig, men du må ikke betale skatten før du selger andelene dine. Så lenge du holder pengene i ro blir altså skattebeløpet stående i aksjefondet og gir deg enda mer avkastning på lang sikt.

Redusert formuesskatt: Andeler i aksjefond og de fleste kombinasjonsfond får 20 prosent rabatt i formuesskatten i 2006. Denne rabatten reduseres til 15 prosent fra og med ligningsåret 2007.

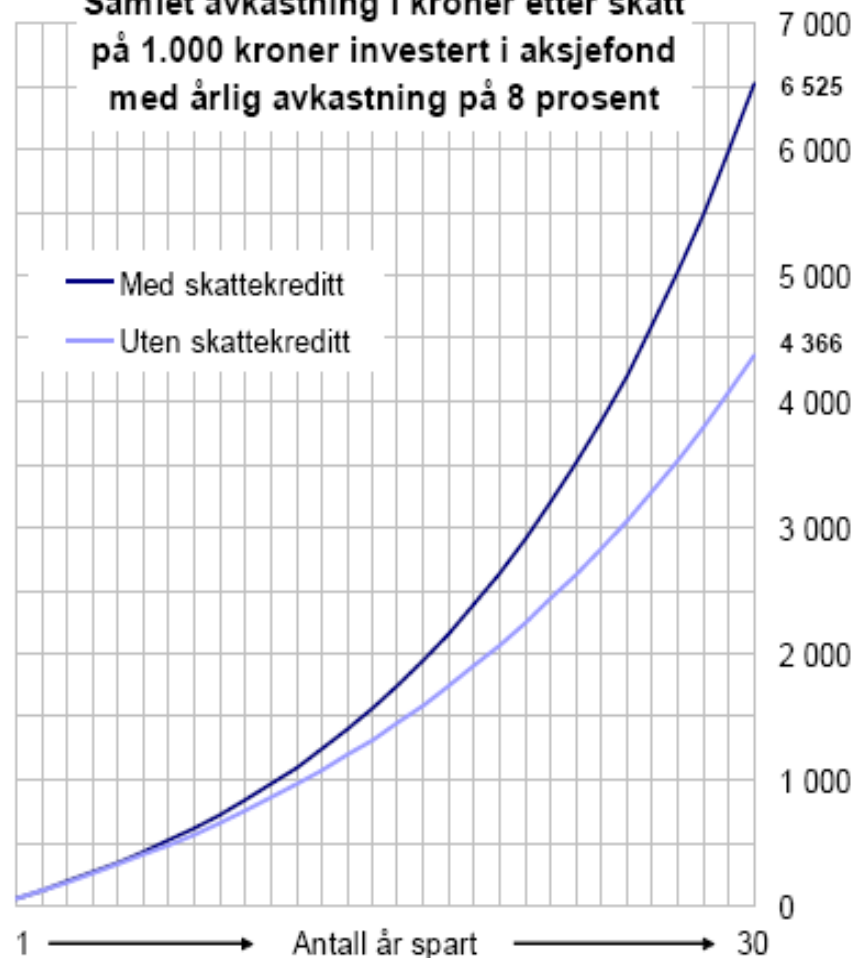
Spareprodukter som har både skjermingsfradrag og redusert formuesskatt

- Aksjefond
- Kombinasjonsfond med mer enn 50 prosent av kapitalen i aksjer
- Enkeltaksjer
- Grunnfondsbevis

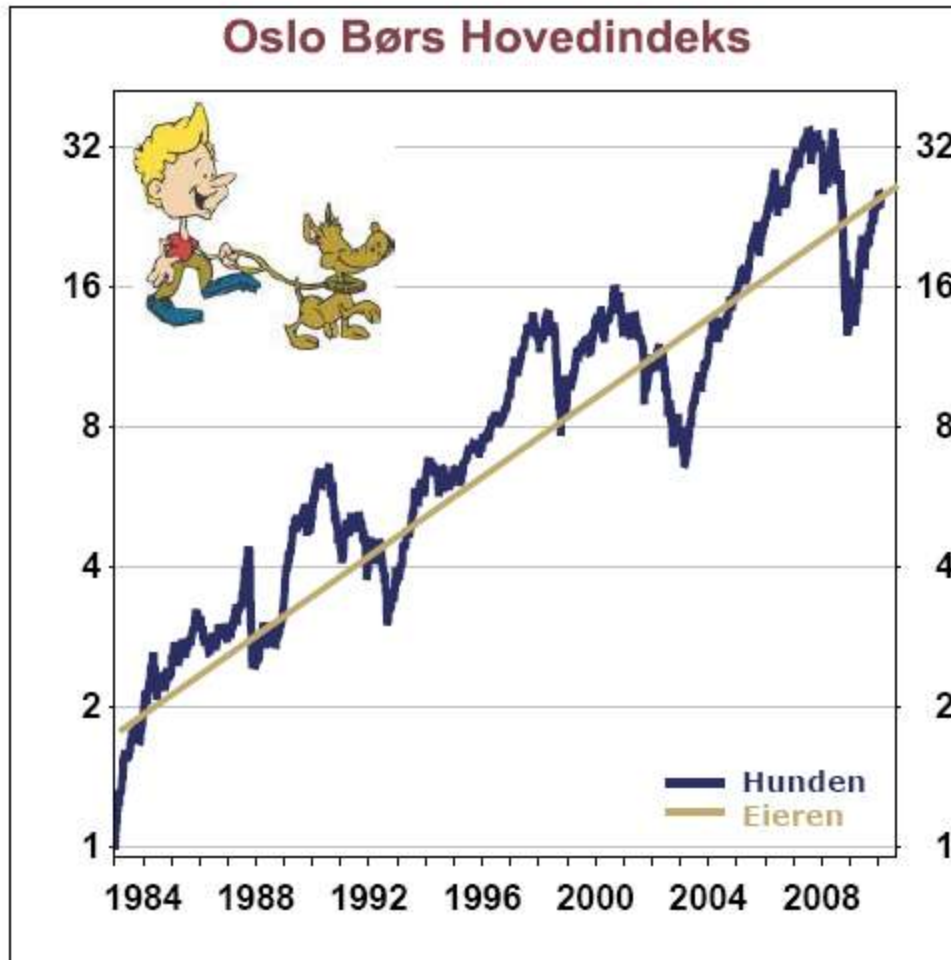
Spareprodukter som verken har skjermingsfradrag eller redusert formuesskatt

- Ordinære bankinnskudd
- Pengemarked- og obligasjonsfond
- Garanterte spareprodukter som aksjeindekserte obligasjoner (AIO) og banksparing med aksjeavkastning (BMA).

Samlet avkastning i kroner etter skatt på 1.000 kroner investert i aksjefond med årlig avkastning på 8 prosent

Se på eieren, ikke hunden

William Bernstein har i sin glimrende bok "The Four Pillars Of Investing" en morsom metafor på dette fenomenet: En eier skal gå en lang tur fra nord- til sørenden av Manhattan sammen med sin hund. Vi vet at turen med en hastighet på ca. 5 km. i timen vil ta 3 timer. Hunden er imidlertid nysgjerrig som hunder flest, løper inn og ut av smug, frem og tilbake i gatene, sulten på spennende lukter. Hundens bevegelser er imidlertid totalt upredikerbare. Det eneste vi vet er at den følger eieren sin.

Mannen i denne historien symboliserer aksjemarkedet som etter lang tid kommer i mål med en tilfredsstillende meravkastning til investor. Hunden symboliserer de kortsiktige svingningene i aksjemarkedet. Hovedpoenget i historien er: **NESTEN ALLE INVESTORER SER PÅ HUNDEN OG IKKE PÅ EIEREN.**

Vi prøver å predikere hvilket smug hunden går inn i neste gang, hvor lenge den stopper opp, når den snur og går tilbake.

Vi satser til og med mye penger ved å forsøke å vedde hva hundens neste bevegelse blir. Dette bidrar til å redusere den langsiktige meravkastningen.

Budskapet i historien er:

SE PÅ EIEREN, IKKE PÅ HUNDEN !